

Nr 409

Av herr **Werner m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m.*

Den allmänna fastighetstaxering, som i år äger rum, kan förutses medföra en avsevärd höjning av taxeringsvärdena. Det kan beräknas, att villafastigheternas taxeringsvärden härvid kommer att öka med cirka en tredjedel, medan jordbruksfastigheternas taxeringsvärden genomsnittligt torde höjas åtminstone med dubbla procenttalet i jämförelse härmed. Det måste framstå som synnerligen angeläget, att de konsekvenser i beskattningshänseende, som sådana höjningar av taxeringsvärdena skulle medföra, neutraliseras. De åtgärder, som i detta syfte föreslås i Kungl. Maj:ts proposition nr 71, måste därför i det stora hela hälsas med tillfredsställelse.

I fråga om den kommunala garantibeskattningen för fastighetsägare samt i fråga om det skattefria beloppet vid förmögenhets- och kvarlåtenskapsbeskattningen får propositionens förslag betraktas som enbart provisoriska. När 1953 års riksdag fattade beslut om sänkning av repartitionstalet för fastighetsbeskattningen från 5 till 4, gjordes samtidigt det principuttalandet, att avvecklingen av den kommunala garantibeskattningen för fastighetsägarna skulle fullföljas så snart detta lämpligen kunde ske. Ett ytterligare steg i detta syfte tages nu genom propositionens förslag om att repartitionstalet skall sänkas till 2,5. Önskvärt hade givetvis varit, att redan nu beslut kunnat fattas om fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen. Ett sådant beslut skulle emellertid medföra betydande inkomstbortfall för vissa särpräglade kommuner, som fortfarande i hög grad är beroende av fastighetsbeskattningen. Förutsättningen för att fastighets-skatten helt skall kunna avvecklas är att dessa kommuner i någon form erhåller kompensation. Departementschefen utlovar nu i propositionen, att en särskild utredning i ämnet skall verkställas. Vi vill i detta sammanhang understryka angelägenheten av att denna utredning med det snaraste kommer till stånd.

Beträffande det skattefria beloppet vid förmögenhets- och kvarlåtenskapsbeskattningen föreslås i propositionen, att detsamma provisoriskt skall höjas från 50 000 till 80 000 kronor. Departementschefen ställer i utsikt, att slutgiltigt förslag till reformer på ifrågavarande beskattningsområden skall kunna framläggas redan till 1958 års riksdag på grundval av de arvsskattesakkunnigas slutbetänkande, som torde kunna föreligga inom

nära framtid. Vi vill i detta sammanhang understryka angelägenheten av att sådant förslag förelägges nästa års riksdag, att beslut kan fattas om avskaffande av kvarlåtenskapsskatten och om en rättvisare utformning av förmögenhetsbeskattningen, varvid i sistnämnda avseende det skattefria beloppet bör fastställas till högre än nu föreslagna 80 000 kronor och i anslutning härtill erforderliga ändringar i skatteskalen bör göras.

Till neutralisering av den aktuella fastighetstaxeringens skattehöjande konsekvenser för ägare av en- och tvåfamiljsfastigheter föreslås i propositionen, att desamma skall medgivas ett extra schablonavdrag å 200 kronor vid beräkning av intäkt av sådan fastighet, vilken av ägaren nyttjas såsom bostad. Samtidigt föreslås i syfte att gynna sparandet, att det extra avdrag om 100 kronor för ensamstående och 200 kronor för äkta makar gemensamt, som f. n. medges vid beräkning av inkomst av kapital, skall höjas till 300 kronor för ensamstående och till 600 kronor för äkta makar gemensamt. Ett nytt schablonavdrag skulle alltså införas, och ett annat, som beslutats så sent som av 1955 års riksdag, skulle ändras. Rent principiellt vill vi uttala, att risk synes föreligga för att taxeringen blir ett alltför invecklat system, om det ena schablonavdraget efter det andra införes avseende olika begränsade grupper av skattebetalare. Över huvud taget måste det medföra betydande svårigheter för skattebetalarna att upprätta inkomstdeklarationer, om avdragsbestämmelserna ändras alltför ofta och differentieras alltför mycket. Schablontaxeringens syfte skall ju tvärtom vara att förenkla deklara-tions- och taxeringsförfarandet. Reglerna för schablontaxeringen måste därför enligt vår mening utformas så enhetligt som möjligt. De i propositionen föreslagna schablonreglerna synes oss dessutom missgynna vissa grupper av skattebetalare. Principen om likställighet mellan skattebetalarna kräver därför enligt vår mening, att Kungl. Maj:ts förslag i ett par avseenden ändras.

Det nya schablonavdraget å 200 kronor skall enligt propositionen endast medges ägare av villafastighet vid beräkning av inkomst av fastigheten. Vid ett sådant beslut kommer emellertid ägare av jordbruksfastighet i en missgynnad ställning. För de mindre jordbruksfastigheter, där det huvudsakliga värdet utgöres av bostaden, torde särskilt gälla, att skillnaden i karaktär är obetydlig mellan dem och egnahemsfastigheter av den typ, som avses med förslaget i propositionen. Den som har sin bostad registrerad som jordbruksfastighet måste finna det orättvist, att han inte medges samma avdrag som den som i liknande omständigheter har sin bostad registrerad som annan fastighet. Med hänsyn till nödvändigheten av att fastighetstaxeringens skattehöjande verkningar neutraliseras och då i nuvarande läge en ytterligare sänkning av fastighetsskattens repartitionstal inte kan genomföras, vill vi inte motsätta oss förslaget om införande av ett

nytt schablonavdrag å 200 kronor. Vi vill emellertid förorda, att ifrågasvarande avdrag även må medges ägare av jordbruksfastighet vid beräkning av intäkt av fastighet som han bebor. Genom en sådan enhetligare tillämpning vinnes, att i stort sett alla får möjlighet till samma avdrag i fråga om inkomst av egen bostad. Det kan visserligen sägas, att egnahemsfastighetens bruttointäkt är direkt beroende av det högre taxeringsvärdet, medan värdet av bostadsförmån å jordbruksfastighet beräknas med ledning av i orten gällande hyrespris. Men även jordbruksfastigheternas hyresvärde påverkas av den värdestegring, som kommer till synes genom fastighetstaxeringen. Den successiva ökningen under senare år av schablonvärdena för värdering av bostadsförmån på jordbruksfastighet ger belägg härför. Det bör vidare framhållas, att den i propositionen föreslagna reduceringen av repartitionstalet i högre grad gynnar ägarna av egnahemsfastigheter än ägarna av jordbruksfastigheter, då de senare, såsom ovan framhållits, blir föremål för en betydligt kraftigare höjning av taxeringsvärdena. Då sålunda egnahemsägarna erhåller en förmånligare ställning i fråga om den kommunala garantibeskattningen, bör det under alla förhållanden anses skäligt, att detta för ägarna av jordbruksfastighet kompenseras genom att schablonavdraget å 200 kronor, såsom vi förordat, medges även vid beräkning av värdet av bostadsförmån å jordbruksfastighet.

Propositionens förslag om att det extra avdrag om 100 kronor för ensamstående och 200 kronor för äkta makar gemensamt, som f. n. medges vid beräkning av inkomst av kapital, skall höjas till 300 kronor för ensamstående och till 600 kronor för äkta makar gemensamt avser att stödja sparandet. Vi delar givetvis departementschefens uppfattning om angelägenheten av att sparandet stimuleras. Det väsentliga är ju emellertid härvid, att nysparandet kan stimuleras. Det står numera klart, att det s. k. premiesparandet i detta avseende haft mycket ringa effekt. Det synes oss inte heller klarlagt, att den i propositionen föreslagna åtgärden verkligen kommer att gagna nysparandet. Starka invändningar måste även i övrigt resas mot förslaget såsom det nu utformats. Den som har ränteinkomster skulle få ett väsentligt höjt skattefritt avdrag. Men den som har skulder och ränteutgifter skulle inte medges något motsvarande avdrag. Ifrågasvarande sparavdrag vid beräkning av inkomst av kapital medför alltså inte skattekompensation för det sparande, som innebär en minskning av skulder, om utgiften under förvärvskällan kapital är större än inkomsten därav. Det måste ur rättvisesynpunkt betecknas som stötande. Amorteringssparandet måste ur samhällets synpunkt betraktas som minst lika värdefullt som övrigt sparande och bör då vara förtjänt av samma förmån i fråga om skattefritt avdrag. Det är möjligt, att nysparandet bäst kan främjas genom ett förhöjt avdrag vid beskattningen,

men detsamma bör då även avse det sparande, som sker i form av amortering av skuld. Även andra möjligheter till stimulerande av nysparandet bör emellertid kunna tänkas. Det synes oss nödvändigt, att denna fråga grundligare överväges, innan riksdagen fattar beslut. I avvaktan på resultatet av en sådan utredning bör nuvarande bestämmelser om avdrag vid beräkning av kapitalinkomst tills vidare gälla. Hinder synes oss inte kunna förefinnas för att beslut i nämnda fråga uppskjutes, då ifrågavarande avdrag inte kan sägas ha något direkt samband med det föreslagna schablonavdraget för egnahemsägare och då det inte heller med hänsyn till fastighetstaxeringen kan hävdas, att beslut måste fattas nu.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

1) att riksdagen måtte besluta, att det i propositionen föreslagna schablonavdraget å 200 kronor vid beräkning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastighet även må gälla vid beräkning av värdet av bostadsförmån å jordbruksfastighet, som bebos av ägaren, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till här för erforderlig författningstext;

2) att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om höjning av det extra avdrag, som f. n. medges vid beräkning av inkomst av kapital, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till sådana åtgärder för stimulerande av nysparandet, att sparandet i form av amortering av skuld kan premieras i samma utsträckning som övrigt sparande.

Stockholm den 6 mars 1957

Osc. Werner

Sigfrid Larsson

Nils Theodor Larsson

Herbert Hermansson

Torsten Andersson

Olof Pålsson

Nils-Eric Gustafsson

Otto Niklasson

Gunnar Lodenius

G. Elofsson

i Vä